

Zoneringsplannen: hoe komen tot een definitief plan?

Vlaamse Milieumaatschappij
Afdeling Ecologisch Toezicht
DVP Waterzuiveringsbeleid

September 2006



INHOUD

1.	INLEIDING	3
2.	METHODOLOGIE	4
3.	DE SCHEIDINGSLIJN	4
4.	DE PROCEDURE	5
4.1.	Opdracht voor de gemeente.....	5
4.1.1.	Voorontwerp.....	5
4.1.2.	Ontwerp.....	7
4.1.3.	Definitief zoneringsplan.....	8
5.	NORMENKADER.....	8
6.	RECHTEN EN PLICHTEN VOOR BURGER EN GEMEENTE	9
6.1.	Volledige scheiding ook op perceelsniveau	9
6.1.1.	Stelling.....	9
6.1.2.	Motivatie.....	9
6.1.3.	Wetmatige invulling	9
6.2.	De aan te leggen riolering is een 2DWA-riolering	9
6.2.1.	Stelling.....	9
6.2.2.	Motivatie	10
6.2.3.	Wetmatige invulling	10
6.3.	Er bestaat geen inzamelingsstelsel in het buitengebied	10
6.3.1.	Stelling.....	10
6.3.2.	Motivatie	10
6.3.3.	Wetmatige invulling	10
6.4.	Een IBA is een noodzaak	11
6.4.1.	Stelling.....	11
6.4.2.	Motivatie	11
6.4.3.	Wetmatige invulling	11
7.	LIJST MET AFKORTINGEN	11
8.	CONTACTPERSONEN	12
9.	BIJLAGEN	13

1. INLEIDING

De voorwaarden waaraan de lozing van afvalwater (huishoudelijk- en bedrijfsafvalwater) moet voldoen zijn opgenomen in Vlarem II.

De juridische basis hiervoor is de wet van 16 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging enerzijds en de diverse Europese waterrichtlijnen anderzijds.

Er wordt hierbij zowel voor industrieel als voor huishoudelijk afvalwater een onderscheid gemaakt tussen lozingen in de openbare rioleringen – gesitueerd in zuiveringszone A en B en in zuiveringszone C – aan de ene kant en lozingen in oppervlaktewater of kunstmatige afvoerwegen voor hemelwater aan de andere kant.

De huidige afbakening heeft als nadeel dat deze afhankelijk is van de vooruitgang van de investeringsprogramma's en dus wijzigt in de tijd. Een zuiveringszone C kan evolueren naar een zone B en finaal naar een zone A. Daardoor biedt zij onvoldoende rechtszekerheid aan particulieren, waardoor deze soms genoodzaakt zijn bepaalde investeringen te doen, die - wanneer zij op een gegeven moment in een andere zuiveringszone terecht komen - overbodig blijken te zijn.

Om aan deze problemen een oplossing te kunnen geven werd uiteindelijk gekozen voor zoneringsplannen. De zoneringsplannen zullen aangeven in welke zones in een gemeente het economisch voordelig is om een riolering aan te leggen en waar het is aangewezen om op basis van een economische vergelijking een individuele behandeling voor afvalwater of IBA te plaatsen.

Doel van de zoneringsplannen is een systeem uit te bouwen waarbij meer duidelijkheid wordt gecreëerd naar de burger en de gemeenten omtrent de wijze van inzameling, transport en zuivering van het huishoudelijk afvalwater, dit afhankelijk van de zone waarbinnen een woongelegenheden gevestigd is.

Wat zijn de voordelen van het beschikken over een definitief goedgekeurd zoneringsplan voor de gemeente?

Een eerste belangrijk voordeel is **de afbakening van de IBA-zone**.

Vandaag beschikken alle Vlaamse gemeenten over een *Leidraad bij het gemeentelijk rioleringsbeleid* die werd opgemaakt door de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM). Deze leidraden geven de ligging van de reeds bestaande rioleringen, de geplande rioleringen volgens de investeringsprogramma's en de in het verleden reeds in de TRP's (Totaal RioleringsPlan) geplande rioleringen weer.

De **leidraadkaarten** geven daarnaast een overzicht van de nog bestaande lozingspunten waarvoor nog geen oplossing is voorgesteld. Voor de niet-gesaneerde lozingspunten en het niet-gerioleerde gebied wordt nu een objectief kader aangereikt om te beslissen of men nog verder riolering zal aanleggen en/of men zal toezien op de bouw van IBA's. De zoneringsplannen vormen op die manier dan ook het logische vervolg op de leidraadkaarten. Het voordeel van deze éénduidige afbakening is daarenboven dat de gemeente zeker is dat de opgelegde IBA's ook daadwerkelijk op die plaats moeten worden ingeplant. Hierdoor zal een grote barrière voor het naleven van de Vlarem II bepalingen verdwijnen, wat de waterkwaliteit volop ten goede zal komen.

Op basis van de zoneringsplannen zal eveneens in het buitengebied **de scheidingslijn gemeentelijk/bovengemeentelijk** worden vastgelegd. Hiervoor wordt in het voorontwerp van zoneringsplan een eerste inschatting gegeven uitgaande van het feit dat alle donkergroene en lichtgroene clusters worden gerioleerd. In het uitvoeringsplan zal de exacte ligging van de overnamepunten worden bepaald.

Na goedkeuring van het definitief zoneringsplan en het uitvoeringsplan kan gestart worden met het vastleggen van de scheidingslijn voor het centrale gebied.

Een ander belangrijk voordeel is het **updaten van de gemeentelijke TRP's**. De meeste TRP's zijn opgesteld in de jaren '70 op basis van de toenmalige inzichten. Het invoeren van de zoneringsplannen is de ideale aanleiding om de in het verleden ontwikkelde visie op de aanleg van rioleringen in het buitengebied kritisch te bekijken. Deze oefening kan tevens de aanzet zijn om ook de rest van het gebied kritisch te benaderen en dan vooral met het oog op de afvoer van regenwater.

2. METHODOLOGIE

De methodologie voor de opmaak van zoneringsplannen wordt uitgebreid omschreven in de nota *Zoneringsmethodologie* van Aquafin, die u op de cd-rom vindt.

Kort samengevat komt de methodologie erop neer dat in de zones waar nog geen collectief waterzuiveringssysteem operationeel is of gepland op korte termijn, zuiveringsgebied per zuiveringsgebied op basis van een mathematisch model de mogelijke saneringstechnieken worden gedefinieerd en vergeleken op economische basis. Op basis van deze vergelijking worden de woningen in het buitengebied toegewezen aan het collectief te optimaliseren buitengebied of het individueel te optimaliseren buitengebied.

Voor dit mathematisch model gaat men uit van een aantal vereenvoudigingen of aannames. De vier belangrijkste 'aannames' in deze methodologie zijn de volgende:

- Volledige scheiding ook op perceelsniveau
- De aan te leggen riolering is een 2DWA-riolering
- Er bestaat geen inzamelingsstelsel in het buitengebied
- Een IBA is een noodzaak

In punt 6 zal worden weergegeven hoe deze aannames worden vertaald in de wetgeving.

3. DE SCHEIDINGSLIJN

Bij de opmaak van de zoneringsplannen is getracht om ook invulling te geven aan de vraag om de scheidingslijn tussen gemeentelijke en bovengemeentelijke infrastructuur vast te leggen. Deze scheidingslijn bepaalt wie verantwoordelijk is voor de sanering of met andere woorden wie de aanleg van de riolering moet financieren.

Om de scheidingslijn tussen gemeentelijke en bovengemeentelijke infrastructuur vast te leggen werd in overleg met het kabinet van de minister van Leefmilieu beslist om dit op te splitsen in 2 fasen. In een eerste fase, zal de scheidingslijn worden vastgelegd in het buitengebied. Dit proces maakt onderdeel uit van de vaststelling van de zoneringsplannen. Op het voorontwerp van zoneringsplan worden reeds indicatieve overnamepunten aangeduid. De exacte ligging van de overnamepunten zal worden vastgelegd in het uitvoeringsplan dat wordt opgemaakt na goedkeuring van het definitieve zoneringsplan. Het uitvoeringsplan is conform de definitie van het zoneringsbesluit een plan dat de uitvoering en de timing van de projecten regelt met betrekking tot de gemeentelijke en bovengemeentelijke saneringsverplichting, evenals de noodzakelijke afstemming van de projecten. Het is dus louter een financieel plan dat in een realistische planning de uitvoering van de projecten en de verantwoordelijke actor vastlegt. Daarnaast zal dit plan ook kunnen weergeven welke riolen gelegen in het buitengebied in aanmerking komen voor hergebruik en waar afkoppeling niet noodzakelijk is.

In een nog latere fase zal de opsplitsing gebeuren van de reeds aanwezige infrastructuur.

Bij de vaststelling van de scheidingslijn zijn twee termen van belang: de omslagwaarde en het overnamepunt.

- De **omslagwaarde** is de waarde die per gemeente bepaald werd en die de minimaal ingezamelde vuilvracht aangeeft voor er sprake kan zijn van een gewestelijke saneringsopdracht. Voor de landelijke deelgemeenten van de gemeenten met een omslagwaarde die groter is dan of gelijk is aan 500 IE wordt de omslagwaarde bepaald op 100 IE. De omslagwaarde werd bepaald aan de hand van het inwonersaantal van de gemeente. In onderstaande tabel wordt de relatie weergegeven tussen inwonersaantal en omslagwaarde.

Aantal inwoners	Omslagwaarde
< 10.000	100
10.000 – 19.999	100
20.000 – 29.999	200
30.000 – 39.999	300
40.000 – 49.999	400
50.000 – 74.999	500
75.000 – 99.999	750
100.000 – 149.999	1.000
150.000 – 199.999	1.500
> 200.000	2.000

De omslagwaarde bedraagt dus 1% van de ondergrens van elke categorie met een minimum van 100 IE.

Op deze eerste indeling werd aan de hand van de bevolkingsdichtheid en het percentage verspreide bebouwing een bijsturing doorgevoerd. Gemeenten met een lage bevolkingsdichtheid of een sterk verspreide bebouwing kregen daardoor de omslagwaarde van een lagere klasse.

Voor de invulling van het begrip landelijke deelgemeente werden de deelgemeenten beschouwd met minder dan 2.500 inwoners.

De VVSG werd bij deze besprekingen nauw betrokken.

- Het **overnamepunt** is het punt waar, op basis van de zoneringsplannen, geoordeeld wordt dat de gemeentelijke saneringsopdracht eindigt en de bovengemeentelijke saneringsopdracht begint.

De bepaling van de scheiding tussen de gemeentelijke en de bovengemeentelijke saneringsopdracht is in het buitengebied gebaseerd op volgende principes:

- De functie van de leiding is bepalend: **inzameling** is een gemeentelijke opdracht, **transport** een bovengemeentelijke opdracht.
- De omslagwaarde: deze is **gelijk** in geval van verder transport dan wel lokale zuivering.
- Een **aaneengesloten** bovengemeentelijk netwerk wordt gerealiseerd. Dit houdt in dat de lokale inzameling die plaatsvindt langs hetzelfde tracé in principe een gemeentelijke opdracht blijft.

Op de aangeleverde voorontwerpkarten zullen deze principes worden toegepast er vanuit gaande dat de donkergroene en lichtgroene clusters worden gerioleerd. De eigenlijke keuze van de gemeente kan aanleiding geven tot een verschuiving van de overnamepunten. Deze indicatieve overnamepunten worden op het voorontwerp van zoneringsplan ter verduidelijking steeds aangeduid op het einde van de cluster waarin de omslagwaarde is bereikt.

Zoals hierboven reeds vermeld zal het definitieve overnamepunt worden vastgelegd in het uitvoeringsplan. Het uitvoeringsplan is immers het plan dat de uitvoering en de timing van de projecten regelt met betrekking tot de gemeentelijke en bovengemeentelijke saneringsverplichting, evenals de noodzakelijke afstemming van de projecten.

4. DE PROCEDURE

De verschillende stappen in de procedure voor de vaststelling van het zoneringsplan, alsook de termijnen voorzien voor elke stap, zijn weergegeven in de figuur in bijlage 1. Meer informatie rond deze procedure is ook terug te vinden in de bijgeleverde brochure.

4.1. Opdracht voor de gemeente

4.1.1. Voorontwerp

De gemeente ontvangt van de VMM een cd-rom waarop een kaart met het voorontwerp van zoneringsplan en een excel-invultabel voor de clusters is terug te vinden.

Deze cd-rom bevat de volgende documenten:

- Het voorontwerp van zoneringsplan;

- Het besluit van de Vlaamse Regering van 10 maart 2006 houdende vaststelling van de regels met betrekking tot de scheiding tussen de gemeentelijke en de bovengemeentelijke saneringsverplichting en het vaststellen van de zoneringsplannen;
- De toelichting, waarin het doel en de principes van zonering zijn beschreven, alsook de taak van de gemeente;
- De zoneringsmethodologie, waarin ook de kostprijzen zijn opgenomen waarop Aquafin zich baseerde bij opmaak van het model;
- Een presentatie omtrent de vaststelling van de zoneringsplannen;
- Een lijst met veelgestelde vragen;
- Een invultabel met vermelding van alle clusters (invultabel_clusters);
- Een overzicht van de gemeentelijke projecten tot en met GIP 2003, die nog niet uitgevoerd zijn (gemeentelijke_projecten);

4.1.1.1. Afbakening van het centrale gebied

Het centrale gebied wordt in het voorontwerp van zoneringsplan afgebakend op basis van:

- zuiveringszone A (volledig ingerekend);
- de geplande bijkomende aansluitingen op basis van het IP 2005 en het GIP 2003 (dit is een deel van de huidige zuiveringszone B).

Om dit gebied af te bakenen hebben de VMM en Aquafin zich gebaseerd op de leidraadkaarten en op de bij hen bekende gegevens. Eventuele fouten in deze afbakening (te beperkt of te uitgebreid) moeten worden doorgegeven bij het versturen van de beslissing. De aanpassingen aan het centrale gebied worden bij voorkeur verduidelijkt aan de hand van tekeningen en een duidelijke beschrijving met opsomming van de van toepassing zijnde straatnamen en huisnummers.

Van de geplande investeringen in het centrale gebied werd verwacht dat de uitvoering, conform de Europese richtlijn stedelijk afvalwater (ERSA), afgerond was eind 2005. Het buitengebied waarop de zoneringsmethodologie wordt toegepast is op deze wijze beperkt tot het gebied waarvoor men door middel van optimalisatie de kwaliteit van de oppervlaktewateren wenst te verbeteren. Vandaag gebeurt de sanering van het afvalwater er door de aanwezige septische putten en IBA's.

Omdat de VMM niet steeds op de hoogte is van de stand van zaken van de GIP-projecten werd een lijst met alle lopende GIP-projecten tot en met het programmajaar 2003 opgesteld, die nog niet uitgevoerd zijn. De gemeente dient op deze lijst de stand van zaken van het project te vermelden. Voor de projecten die gerealiseerd of in uitvoering waren eind 2005 dient dit eveneens vermeld te worden. Deze projecten worden toegevoegd aan het centrale gebied.

4.1.1.2. Keuze maken voor IBA of riolering

Op het bijgeleverde voorontwerp van zoneringsplan zijn in het buitengebied alle woningen en alle toekomstige woningen (op basis van open kavels in woongebieden en woongebieden met landelijk karakter, hierin zitten niet de woonuitbreidingsgebieden) gegroepeerd in verschillende clusters. Al deze clusters hebben een uniek nummer gekregen.

Voor elk van deze clusters wordt, op basis van de zoneringsmethodologie, een voorstel gedaan voor sanering van het afvalwater, namelijk aansluiting op een collectieve zuiveringsinstallatie (RWZI of KWZI) of een individuele zuivering.

Van de gemeente wordt verwacht dat zij voor elk van de clusters een definitieve beslissing neemt. Deze beslissing moet in de invultabel op de cd-rom (Invultabel clusters) per cluster worden weergegeven. Donkergroene clusters dienen aan het collectief te optimaliseren buitengebied toegewezen te worden. Rode clusters dienen aan het individueel te optimaliseren buitengebied te worden toegewezen. Een uitzondering kan gemaakt worden als men aan de hand van een grondige motivatie aantoonde dat een andere keuze noodzakelijk is. Voor de gele en lichtgroene clusters kan de gemeente zelf een keuze maken voor collectieve of individuele sanering, mits motivering. Uitleg omtrent deze motivatie is terug te vinden in punt 5 van deze nota.

Binnen een periode van 3 maanden moet de gemeente de definitieve beslissing kenbaar maken aan de zoneringsverantwoordelijke van de VMM (cf. punt 4.1.1.3). Deze beslissing moet worden bekrachtigd door het college van burgemeester en schepenen.

In deze periode staat de VMM ter beschikking om bijkomende uitleg te verstrekken. Ook kan advies ingewonnen worden bij externen (waaronder de waterbeheerders), om de verschillende keuzes doordacht te kunnen maken.

4.1.1.3. Praktische invulling

De keuzes en aanpassingen en hun motivatie worden ingevuld op de invultabel op de cd-rom (*invultabel_clusters*), die elektronisch overgemaakt moet worden aan de zoneringsverantwoordelijke en het hoofdbestuur van de VMM te Aalst. Een lijst met e-mailadressen vindt u in bijlage 3.

Wanneer één van de gesuggereerde motivaties uit het normenkader van toepassing is, kan deze keuze geselecteerd worden in de keuzelijst in de invultabel. Naargelang de specifieke, gemeentelijke situatie kunnen ook andere redenen ter motivatie gebruikt worden. Gelieve deze redenen dan duidelijk te verwoorden in de tabel. Ter verduidelijking worden bij voorkeur ook tekeningen meegegeven en wordt de situatie beschreven aan de hand van straatnamen en huisnummers.

De beslissing van het college van burgemeester en schepenen wordt, conform het besluit, aangetekend verstuurd naar het hoofdbestuur van de VMM te Aalst. Ook wanneer de gemeente niets wijzigt aan de reeds eerder genomen beslissingen, dient zowel de invultabel als de collegebeslissing opnieuw doorgegeven te worden.

Op basis van het door de gemeente overgemaakte voorstel zal de VMM binnen de 60 dagen een ontwerp van zoneringsplan aan de gemeente bezorgen waarin de beslissingen verwerkt zijn.

4.1.2. Ontwerp

Na verwerking van de ontvangen keuzes, bezorgt de VMM een nieuwe cd-rom aan de gemeente, waarop het ontwerp van zoneringsplan is weergegeven en een afgedrukt exemplaar hiervan. Bovendien zal vanuit de VMM een folder verspreid worden naar de gemeenten die als documentatiemateriaal voor de burger kan gebruikt worden.

4.1.2.1. Openbaar onderzoek

Binnen 15 dagen na ontvangst van het ontwerp van zoneringsplan, dient de gemeente een 60-dagen durend openbaar onderzoek te organiseren. Tijdens deze periode kan de burger het ontwerp van zoneringsplan inkijken en zijn opmerkingen schriftelijk indienen.

Tijdens het openbaar onderzoek moet er advies ingewonnen worden bij de bekkenbesturen en de omliggende gemeenten. Wanneer deze adviezen niet verleend zijn binnen de termijn van 60 dagen, mag aan de adviesvereiste voorbijgegaan worden. Een lijst met adressen van de bekkenbesturen is terug te vinden op de website van het CIW. (www.ciwvlaanderen.be)

De gemeente is vrij om eveneens advies te vragen aan de beheerders van de waterlopen op zijn grondgebied, zoals de Polders en Wateringen, of aan bepaalde adviesorganen, zoals de MINA-raad of GECORO. Ook in fase voorontwerp kan het advies van deze organen reeds worden ingewonnen.

4.1.2.2. Verwerking resultaten

Vervolgens dienen alle ontvangen opmerkingen en adviezen verwerkt te worden, aan de hand van het normenkader (zie punt 5). Dit kan gebeuren in overleg met de VMM. Op deze manier wordt een aangepast ontwerp van zoneringsplan bekomen, dat door de gemeenteraad goedgekeurd moet worden.

4.1.2.3. Praktische invulling

De gemeente maakt de start van het openbaar onderzoek bekend door aanplakking en door publicatie in minimum 2 dag- en weekbladen waarvan 1 met regionaal karakter.

De bekendmaking vermeldt minstens:

- de begin- en einddatum van het openbaar onderzoek;
- de plaats waar het ontwerp van zoneringsplan ter inzage ligt;
- bij wie de opmerkingen moeten worden ingediend.

Er wordt vriendelijk verzocht een kopie van de aanplakking van bekendmaking op te sturen naar de zoneringsverantwoordelijke.

De gemeente kan een pc ter beschikking stellen aan zijn burgers, zodat iedere burger met behulp van de zoekfunctie op de cd-rom zijn woning en bijgevolg zijn lozingssituatie kan opzoeken. Zeker voor de grote gemeenten zal dit handiger zijn, aangezien gemakkelijk ingezoomd kan worden op één woning.

Wanneer de termijn van 60 dagen verlopen is, worden alle adviezen en ontvangen opmerkingen verwerkt aan de hand van het normenkader. Hierbij kan steeds de hulp ingeroepen worden van de VMM.

Opnieuw wordt gevraagd de aanpassingen aan het ontwerp van zoneringsplan en bijhorende motivatie elektronisch aan de hand van de invultabel over te maken aan de zoneringsverantwoordelijke en het hoofdbestuur van de VMM te Aalst.

Het aangepaste ontwerp omvat de volgende elementen:

- De ontvangen opmerkingen naar aanleiding van het openbaar onderzoek en de redenen waarom opmerkingen al of niet in overweging werden genomen;
- Het gemotiveerde voorstel betreffende de noodzakelijke aanpassingen aan het ontwerp van zoneringsplan, dat op die manier het aangepaste ontwerp van zoneringsplan vormt;
- De goedkeuring door de gemeenteraad.

Deze beslissing moet worden bekrachtigd door de Gemeenteraad en aangetekend verzonden naar het hoofdbestuur van de VMM te Aalst.

4.1.3. Definitief zoneringsplan

In de laatste fase van de opmaak van een zoneringsplan, is er geen taak voor de gemeente weggelegd. Na publicatie in het Belgisch Staatsblad, wordt de definitieve versie van het zoneringsplan ter inzage gelegd in de gemeente. Ook ontvangt de gemeente een nieuwe cd-rom van de VMM.

5. NORMENKADER

In het document Normenkader, dat u in bijlage 2 kan terugvinden, zijn motivaties opgelijst om af te wijken van de voorgestelde saneringswijze. Dit normenkader kan als leidraad gebruikt worden bij het maken van de keuze voor collectieve of individuele sanering. De beoordeling van de keuzes die de gemeente maakt, zal door de VMM gebeuren aan de hand van dit normenkader. Ook bij het verwerken van de adviezen afkomstig van het openbaar onderzoek moet dit normenkader worden gebruikt.

De motivaties moeten, voor overgang van donkergroene naar rode clusters en omgekeerd, van ecologische, bouwkundige of stedenbouwkundige aard zijn of te wijten aan materiële vergissingen in het model.

Voor de keuze om gele en lichtgroene clusters toe te wijzen aan het collectief of individueel te optimaliseren buitengebied mogen naast deze redenen ook motivaties van financiële aard worden aangehaald.

Naargelang de lokale situatie kunnen echter ook andere redenen dan weergegeven in het normenkader bestaan.

De motivaties uit dit normenkader zijn weergegeven in een keuzelijst in de invultabel op de cd-rom. Bij het maken van een keuze kan de overeenkomstige motivatie aangeduid worden in deze keuzelijst. Bij een andere motivatie dient deze uitgebreid uitgelegd te worden. Bovendien moet deze motivatie nog steeds voldoen aan de voorwaarden vastgelegd in het Besluit.

6. RECHTEN EN PLICHTEN VOOR BURGER EN GEMEENTE

In punt 2 werden de belangrijkste aannames waarop de methodologie steunt opgesomd. In het hiernavolgend deel wordt de inhoud van deze aanname of stelling kort verduidelijkt, evenals de onderliggende motivatie van deze stelling. Ten slotte wordt voor elk van deze stellingen vermeld hoe deze zullen worden vertaald in de wetgeving.

6.1. Volledige scheiding ook op perceelsniveau

6.1.1. Stelling

Waar riolering wordt gepland, wordt een volledige scheiding tot op perceelsniveau in rekening gebracht. Omwille van deze vereenvoudiging dient de volledige scheiding op particulier niveau te worden doorgevoerd en dit voor alle woningen, zowel bestaande als nieuwe.

6.1.2. Motivatie

In de zoneringsplannen wordt een vergelijking gemaakt tussen individuele en collectieve zuivering. Indien men wenst over te gaan tot de aanleg van een IBA is een volledige scheiding op particulier domein noodzakelijk. Aangezien men in het model vertrekt van deze aanname voor IBA's werd die ook behouden voor de aanleg van rioleringen.

De volledige afkoppeling is een verregaande vereenvoudiging. Vanuit de methodologie is dit echter een logische aanname. Het principe op zich wordt natuurlijk voluit gesteund door de VMM.

6.1.3. Wetmatige invulling

Deze aanname is het belangrijkste punt van de zoneringsmethodologie want op basis van dit principe kon Aquafin ook de hierna volgende principes invoeren. De verplichting tot afkoppeling wordt daarom als volgt opgenomen in de wetgeving.

De verplichting tot afkoppeling van het publiek domein is bij aanleg of heraanleg van de riolering opgenomen in de code van goede praktijk.

Voor het particulier domein zijn de regels voor nieuw te bouwen woningen opgenomen in de gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake hemelwaterputten, infiltratievoorzieningen, buffervoorzieningen en gescheiden lozing van afvalwater en hemelwater. Deze verordening legt voor nieuwbouwwoningen een volledige scheiding van afvalwater en hemelwater op.

Voor bestaande woningen wordt in Vlarem II de verplichte afkoppeling voorzien op het ogenblik van de aanleg of heraanleg van de riolering. Woningen in een open en halfopen bebouwing dienen een volledige scheiding van afvalwater en hemelwater afkomstig van grondvlakken en dakvlakken door te voeren. Voor woningen in een gesloten bebouwing is de scheiding van afvalwater en hemelwater afkomstig van dakvlakken en grondvlakken verplicht voor die vlakken waarvoor geen leidingen door of onder het gebouw moeten worden aangelegd.

6.2. De aan te leggen riolering is een 2DWA-riolering

6.2.1. Stelling

Er wordt enkel gezocht naar de grens tussen alternatieve riolering (2DWA-riolering) en individuele behandeling. Het model stelt voor de verbinding tussen de clusters een drukriolering voorop, voor de verbinding binnen de cluster wordt een 2DWA-leiding in beschouwing genomen. Het type 2DWA-riolering (drukriolering, cascaderiolering of gravitaire riolering) kan afhankelijk van de eigenschappen van de cluster individueel worden gekozen.

6.2.2. Motivatie

Het doel van de zonering is te weten welke percelen collectief behandeld zullen worden en welke individueel. Voor ver uit elkaar gelegen woningen is de aansluiting op een collectief systeem het goedkoopst indien dit gebeurt via een 2DWA-riolering (in vergelijking met de klassieke gescheiden riolering of de gemengde riolering).

Bovendien heeft de aanleg van een 2DWA-riolering het voordeel dat minder wegeniswerken noodzakelijk zijn. Bijkomend pluspunt is dat er geen bijkomende belasting is door hemelwater voor het reeds gesaneerde gebied.

Het rekenen met een 2DWA-riolering is een gevolg van de volledige scheiding van afvalwater en regenwater die wordt doorgedreven tot op perceelsniveau. Aangezien een volledige afkoppeling zoals hierboven aangehaald het streefdoel is, is ook de aanleg van een 2DWA-riolering de meest optimale en vanuit ecologisch standpunt na te streven oplossing.

6.2.3. Wetmatige invulling

In Vlarem II wordt voorzien dat de aanleg van riolering in het collectief te optimaliseren buitengebied dient te gebeuren door middel van een gescheiden stelsel. Enkel indien er in dit gebied geen gesloten bebouwing aanwezig is, is men verplicht over te gaan tot de aanleg van een gescheiden stelsel waarbij uitsluitend afvalwater wordt afgevoerd via de openbare riolering en het hemelwater wordt afgevoerd door infiltratie of na buffering via een kunstmatige afvoerweg voor hemelwater, zijnde een 2DWA-stelsel.

In alle andere gevallen zal een uitgebreide berekening, gebaseerd op de mate waarin afkoppeling kan verwezenlijkt worden, noodzakelijk zijn om de juiste dimensionering van de DWA-leidingen te kunnen bepalen.

De rioolbeheerder zal verplicht worden om op het volledige grondgebied van de gemeente bij heraanleg van de riolering de bestaande gemengde stelsels te vervangen door een gescheiden stelsel. In een beperkt aantal gevallen, zoals sterk verstedelijkte gebieden waar er geen mogelijkheid bestaat om op economisch verantwoorde wijze een afkoppeling te realiseren kan hiervan bij de opmaak van het uitvoeringsplan worden afgeweken.

6.3. Er bestaat geen inzamelingssysteem in het buitengebied

6.3.1. Stelling

Binnen de cluster blijft de bestaande afwatering bestaan voor de gescheiden opvang van het hemelwater. Er wordt dus indirect aangenomen dat er nog geen inzamelingssysteem voor afvalwater bestaat in het buitengebied.

6.3.2. Motivatie

Uit de bovenstaande aannames is reeds gebleken dat het model uitgaat van een volledig gescheiden stelsel. De reeds aanwezige, oudere leidingen zijn gedimensioneerd voor een klassieke gemengde afvoer en zijn dus overgedimensioneerd en onbruikbaar. Het begrip riolering is bovendien nogal rekbaar: dikwijls gaat het om niet meer dan een ingebuisde gracht.

6.3.3. Wetmatige invulling

Bij terreinonderzoek is regelmatig vastgesteld dat heel wat rioleringen in het buitengebied openluchtgreppels zijn die gebruikt worden voor het transporteren van afvalwater. Aangezien deze openluchtgreppels niet kunnen worden ingezet in een netwerk dat moet dienen voor het transport van afvalwater, wordt met dit principe rekening gehouden bij de wijzigingen aan Vlarem II. De aanwezige

riolering in zuiveringszone C wordt daarom gelijkgesteld met een kunstmatige afvoerweg voor hemelwater, tenzij anders bepaald in het uitvoeringsplan. Het laatste deel van deze aanvulling geeft de mogelijkheid om in het kader van de opmaak van het uitvoeringsplan leidingen die wel conform de code van goede praktijk zijn aangelegd te aanzien als volwaardige en te behouden riolering.

6.4. Een IBA is een noodzaak

6.4.1. Stelling

Voor individuele behandeling wordt minimaal een IBA vooropgesteld.

6.4.2. Motivatie

De kwaliteitsnormen kunnen, volgens Aquafin, enkel behaald worden door een IBA en niet door een septische put.

6.4.3. Wetmatige invulling

Met deze visie werd rekening gehouden bij de aanpassing aan Vlarem II. In het individueel te optimaliseren buitengebied wordt voor nieuwbouw de aanwezigheid van een IBA die voldoet aan het BENOR-certificaat of een gelijkwaardig certificaat opgelegd.

Voor de reeds bestaande gebouwen wordt een overgangsbepaling opgelegd. Voor woningen die momenteel nog niet beschikken over een IBA wordt die opgelegd tegen eind 2012. Woningen die beschikken over een niet-gecertificeerde IBA moeten deze vervangen uiterlijk 10 jaar na vaststelling van het zoneringsplan. Van deze laatste verplichting kan men vrijstelling krijgen indien men aantoont dat de niet-gecertificeerde IBA voldoet aan de lozingsnormen die zijn vastgelegd in Vlarem II.

Nog een paar nuttige weetjes.

Vlarem II legt op dat de realisatie van het collectief te optimaliseren buitengebied zal gekoppeld worden aan het uitvoeringsplan. Om de doelstellingen van een goede ecologische en chemische kwaliteit voor de oppervlaktewateren te realiseren werd de einddatum van dit plan vastgelegd op einde 2015. Deze termijn zal, indien dit nodig blijkt om een realistische planning, te realiseren kunnen verlengd worden met 2 maal 6 jaar en dit volgens de richtlijnen van het decreet betreffende het integraal waterbeleid.

7. LIJST MET AFKORTINGEN

CIW	Commissie Integraal Waterbeheer
DWA	Droogweerafvoer
ERSA	Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater
GIP	Gemeentelijk subsidiëringsprogramma
IBA	Individuele behandelingsinstallatie voor afvalwater
IE	Inwonersequivalent
IP	Gewestelijk investeringsprogramma
OP	Gewestelijk optimalisatieprogramma
KWZI	Kleinschalige waterzuiveringsinstallatie
RUP	Ruimtelijk uitvoeringsplan
RWA	Regenweerafvoer
RWZI	Rioolwaterzuiveringsinstallatie
TRP	Totaal rioleringsplan
VVSG	Vlaamse vereniging voor steden en gemeenten

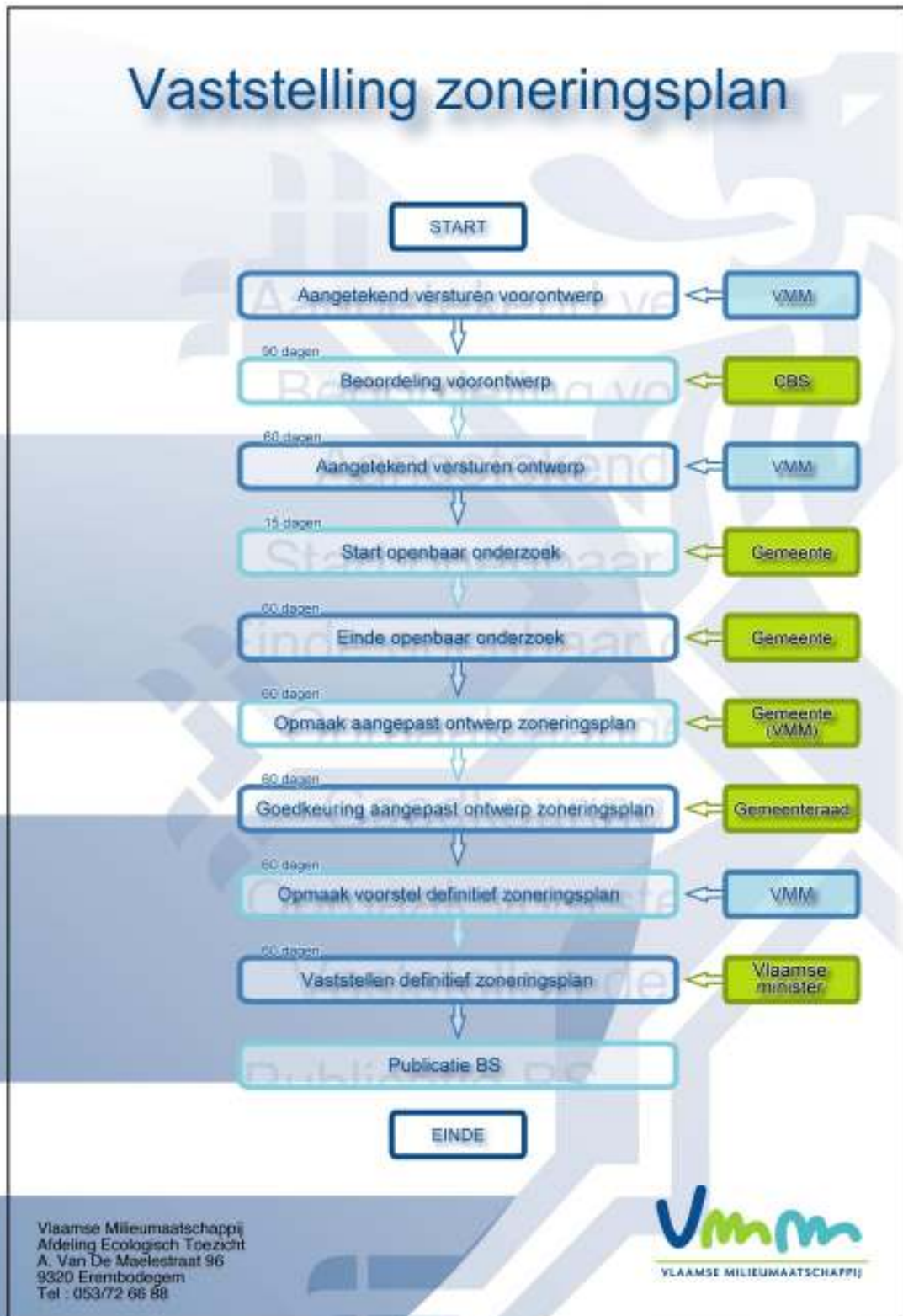
8. CONTACTPERSONEN

In bijlage 3 wordt een overzicht gegeven van alle contactpersonen.

Bij onderstaande contactpersonen kunt u terecht voor al uw vragen in verband met de zoneringsplannen. Zij helpen u graag verder.

9. BIJLAGEN

Bijlage 1: Procedure



Bijlage 2: normenkader

MODEL	KEUZE	Motivatie	Uitleg	Over te maken gegevens
DONKERGROEN	Niet van toepassing	Niet op grondgebied gemeente		
		Geen lozingspunt van huishoudelijk afvalwater		beschrijving
	Centrale gebied		reeds gerioleerd + gesaneerd	situatie beschrijven a.h.v. tekeningen en huisnummers
	Donkergroen	De door VMM voorgestelde saneringswijze wordt weerhouden		
		Reeds gerioleerd	nog niet aangesloten op RWZI	situatie beschrijven a.h.v. tekeningen en huisnummers
	Rood	Verbindingsriolering door natuurgebied	Riolering die groene cluster verbindt met andere cluster of centraal gebied, loopt doorheen het natuurgebied.	
		Aansluiting enkel via grond van derden	Particulier kan enkel aansluiten op de openbare riolering via grond van derden.	
		Kruisen van grote bouwkundige werken	vb. autostrade, spoorweg	
		Woningen voor niet-permanente bewoning	vb. binnen recreatiegebied; vakantieverblijf; sanitair op kerkhof, gebouw bij visvijver	
		Foute inrekening vuilvracht		
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Te hoog percentage vrije kavels 	Door een foutieve inschatting van de perceelsbreedte, werden meer kavels in rekening gebracht dan er werkelijk zijn.	
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vuilvracht van bedrijven 		
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Andere 		bijkomende uitleg

MODEL	KEUZE	Motivatie	Uitleg	Over te maken gegevens
DONKERGROEN	Rood	Zonevreemde woningen ¹	vb. natuurgebied, bosgebied, conciërgewoning in industriegebied	zone van het gewestplan
		<ul style="list-style-type: none"> Niet-vergunde woningen 	Deze woningen beschikken niet over de vereiste bouwvergunningen en komen niet in aanmerking voor regularisatie.	
		<ul style="list-style-type: none"> Vergunde woningen 	Deze woningen komen niet voor in woongebied, maar beschikken wel over de vereiste bouwvergunning.	
		Deel van de woningen beschikt al over een vergunde IBA	Deze woningen kwamen op het ogenblik van bouw van de IBA voor in zuiveringszone C of zone oppervlaktewater.	aantal en aanduiding
		Andere afwateringsvisie	Andere dimensionering en afwatering, waardoor verbinding lengte in model niet overeenstemt met de werkelijkheid.	
		<ul style="list-style-type: none"> Afwatering in andere richting 		
		<ul style="list-style-type: none"> Voorziene aansluiting op collector is onmogelijk (persleiding) 		
		<ul style="list-style-type: none"> Andere 		bijkomende uitleg
		Historische redenen		beschrijving
		Technische redenen		bijkomende uitleg

¹ Zonevreemd: komt op het gewestplan voor in een ander bestemmingsgebied dan de woongebieden

MODEL	KEUZE	Motivatie	Uitleg	Over te maken gegevens
LICHTGROEN	Niet van toepassing	Niet op grondgebied gemeente		
		Geen lozingspunt van huishoudelijk afvalwater		beschrijving
	Centrale gebied		reeds gerioleerd + gesaneerd	situatie beschrijven a.h.v. tekeningen en huisnummers
	Donkergroen	De door VMM voorgestelde saneringswijze wordt weerhouden		
		Reeds gerioleerd	nog niet aangesloten op RWZI	situatie beschrijven a.h.v. tekeningen en huisnummers
	Rood	Verbindingsriolering door natuurgebied	Riolering die groene cluster verbindt met andere cluster of centraal gebied, loopt doorheen het natuurgebied.	
		Historische redenen		bijkomende uitleg
		Aansluiting enkel via grond van derden	Particulier kan enkel aansluiten op de openbare riolering via grond van derden.	
		Kruisen van grote bouwkundige werken	vb. autostrade, spoorweg	
		Woningen voor niet-permanente bewoning	vb. binnen recreatiegebied; vakantieverblijf; sanitair op kerkhof, bij visvijver	
		Foute inrekening vuilvracht		
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Te hoog percentage vrije kavels 	Door een foutieve inschatting van de perceelsbreedte, werden meer kavels in rekening gebracht dan er werkelijk zijn.	
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vuilvracht van bedrijven 		
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Andere 		bijkomende uitleg

MODEL	KEUZE	Motivatie	Uitleg	Over te maken gegevens
LICHTGROEN	Rood	Andere afwateringsvisie	Andere dimensionering en afwatering, waardoor verbinding lengte in model niet overeenstemt met de werkelijkheid.	
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Afwatering in andere richting 		
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Voorziene aansluiting op collector is onmogelijk (persleiding) 		
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Andere 		bijkomende uitleg
		Deel van de woningen beschikt al over een vergunde IBA	Deze woningen kwamen op het ogenblik van bouw van de IBA voor in zuiveringszone C of zone oppervlaktewater.	aantal en aanduiding
		Technische redenen		bijkomende uitleg
		Financiële redenen		bijkomende uitleg

MODEL	KEUZE	Motivatie	Uitleg	Over te maken gegevens
GEEL	Niet van toepassing	Niet op grondgebied gemeente		
		Geen lozingspunt van huishoudelijk afvalwater		beschrijving
	Centrale gebied		reeds gerioleerd + gesaneerd	situatie beschrijven a.h.v. tekeningen en huisnummers
	Rood	De door VMM voorgestelde saneringswijze wordt weerhouden		
		Deel van de woningen beschikt al over een vergunde IBA	Deze woningen kwamen op het ogenblik van bouw van de IBA voor in zuiveringszone C of zone oppervlaktewater.	aantal en aanduiding
	Donkergroen	Woning gelegen in natuurgebied	Plaatsing van een IBA geeft nog steeds aanleiding tot lozing van restvuilvracht in natuurgebied.	
		Woning in industriezone waar sanering uitgevoerd is		situatie beschrijven a.h.v. tekeningen en huisnummers
		Woning in industriezone waar sanering gepland is		Uitvoeringstermijn en evt. projectnummer? Aanduiding riolering op tekening, tot op niveau van huisnummers
		Foute inrekening vuilvracht		
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Woonuitbreidingsgebieden 	ingebruikname binnen 6 jaar	aanduiding op tekening
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nieuwe verkaveling 		aanduiding op tekening
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Woningen met vuilvracht > 2.5 IE 	Vb. Ziekenhuis, school, camping	omschrijving
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Andere 		bijkomende uitleg

MODEL	KEUZE	Motivatie	Uitleg	Over te maken gegevens
GEEL	Donkergroen	Andere afwateringsvisie		situatie beschrijven a.h.v. tekeningen en huisnummers
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kortere verbinding met collectief gesaneerd of te saneren gebied mogelijk 	Aansluiting mogelijk via andere weg dan voorgesteld in model.	bijkomende uitleg
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Andere 		bijkomende uitleg
		Lange huisaansluiting in perceel dat grenst aan gerioleerde of te rioleren straat	aansluitingsplicht volgens Vlarem II	
		Riolering reeds aanwezig		situatie beschrijven a.h.v. tekeningen en huisnummers
		Riolering reeds gepland		Uitvoeringstermijn en evt. projectnummer? Aanduiding riolering op tekening, tot op niveau van huisnummers
		Financiële redenen		bijkomende uitleg

MODEL	KEUZE	Motivatie	Uitleg	Over te maken gegevens
ROOD	Niet van toepassing	Niet op grondgebied gemeente		
		Geen lozingspunt van huishoudelijk afvalwater		beschrijving
	Centrale gebied		reeds gerioleerd + gesaneerd	situatie beschrijven a.h.v. tekeningen en huisnummers
	Rood	De door VMM voorgestelde saneringswijze wordt weerhouden		
		Deel van de woningen beschikt al over een vergunde IBA	Deze woningen kwamen op het ogenblik van bouw van de IBA voor in zuiveringszone C of zone oppervlaktewater.	aantal en aanduiding
	Donkergroen	Woning gelegen in natuurgebied	Plaatsing van een IBA geeft nog steeds aanleiding tot lozing van restvuilvracht in natuurgebied	
		Woning in industriezone waar sanering uitgevoerd is		situatie beschrijven a.h.v. tekeningen en huisnummers
		Woning in industriezone waar sanering gepland is		Uitvoeringstermijn en evt. projectnummer? Aanduiding riolering op tekening, tot op niveau van huisnummers
		Foute inrekening vuilvracht		
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Woonuitbreidingsgebieden 	ingebruikname binnen 6 jaar	aanduiding op tekening
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nieuwe verkaveling 		aanduiding op tekening
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Woningen met vuilvracht > 2.5 IE 	Vb. Ziekenhuis, school, camping	omschrijving
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Andere 		bijkomende uitleg

MODEL	KEUZE	Motivatie	Uitleg	Over te maken gegevens
ROOD	Donkergroen	Andere afwateringsvisie		situatie beschrijven a.h.v. tekeningen en huisnummers
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kortere verbinding met collectief gesaneerd of te saneren gebied mogelijk 	Aansluiting mogelijk via andere weg dan voorgesteld in model.	bijkomende uitleg
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Andere 		bijkomende uitleg
		Lange huisaansluiting in perceel dat grenst aan gerioleerde of te rioleren straat	aansluitingsplicht volgens Vlarem II	
		Riolering reeds aanwezig		situatie beschrijven a.h.v. tekeningen en huisnummers
		Riolering reeds gepland		Uitvoeringstermijn en evt. projectnummer? Aanduiding riolering op tekening, tot op niveau van huisnummers

Bijlage 3: contactpersonen

1. Ingeborg Barrez

Hoofdbestuur
Gasthuisstraat 42 – 9300 Aalst
Tel: 053 726 619
Fax: 053 711 024
e-mail: i.barrez@vmm.be

Elisa Taelman

Hoofdbestuur
Gasthuisstraat 42 – 9300 Aalst
Tel: 053 726 672
Fax: 053 711 024
e-mail: e.taelman@vmm.be

2. Andy Dedecker

Zoneringsverantwoordelijke Brugse Polders, IJzer, Leie
Zandvoordestraat 375 – 8400 Oostende
Tel: 059 562 859
Fax: 059 562 600
e-mail: a.dedecker@vmm.be

Kris Muylle

Bekkenverantwoordelijke Brugse Polders
Zandvoordestraat 375 – 8400 Oostende
Tel: 059 562 662
Fax: 059 562 600
e-mail : k.muylle@vmm.be

Eric Willaert

Bekkenverantwoordelijke IJzer
Zandvoordestraat 375 – 8400 Oostende
Tel: 059 562 661
Fax: 059 562 600
e-mail : e.willaert@vmm.be

Marieke Baeyens

Bekkenverantwoordelijke Leie
Zandvoordestraat 375 – 8400 Oostende
Tel: 059 562 672
Fax: 059 562 600
e-mail : m.baeyens@vmm.be

3. Ilse Gelaude

Zoneringsverantwoordelijke Bovenschelde, Dender, Gentse Kanalen
Maaltecenter – Blok E – 1^{ste} verdiep
Derbystraat 135 - 9051 Sint-Denijs-Westrem
Tel: 09 2437 046
Fax: 09 2219 944
e-mail: i.gelaude@vmm.be

Dimitri Muylle

Bekkenverantwoordelijke Bovenschelde
Maaltecenter – Blok E – 1^{ste} verdiep
Derbystraat 135 - 9051 Sint-Denijs-Westrem
Tel: 09 2437 041
Fax: 09 2219 944
e-mail : d.muylle@vmm.be

Peter Gosseye

Bekkenverantwoordelijke Dender
Maaltecenter – Blok E – 1^{ste} verdiep
Derbystraat 135 - 9051 Sint-Denijs-Westrem
Tel: 09 2437 894
Fax: 09 2219 944
e-mail: p.gosseye@vmm.be

Koen De Witte

Bekkenverantwoordelijke Gentse Kanalen
Maaltecenter – Blok E – 1^{ste} verdiep
Derbystraat 135 - 9051 Sint-Denijs-Westrem
Tel: 09 2437 899
Fax: 09 2219 944
e-mail: k.dewitte@vmm.be

4. Marleen Bollen

Zoneringsverantwoordelijke Nete, Benedenshelde
Van Benedenlaan 34 – 2800 Mechelen
Tel: 015 451 465
Fax: 015 423 707
e-mail: m.bollen@vmm.be

Benny Decock

Bekkenverantwoordelijke Nete
Van Benedenlaan 34 – 2800 Mechelen
Tel: 015 451 435
Fax: 015 423 707
e-mail: b.decock@vmm.be

Chris Fransis

Bekkenverantwoordelijke Benedenshelde
Van Benedenlaan 34 – 2800 Mechelen
Tel: 015 719 447
Fax: 015 423 707
e-mail: c.fransis@vmm.be

5. Dieter Vanthuyne

Zoneringsverantwoordelijke Benedendemer, Dijle en Zenne
Bondgenotenlaan 140 – 3000 Leuven
Tel: 016 219 258
Fax: 016 200 064
e-mail: d.vanthuyne@vmm.be

Hilde Schotsmans

Bekkenverantwoordelijke Benedendemer
Bondgenotenlaan 140 – 3000 Leuven
Tel: 016 219 258
Fax: 016 200 064
e-mail: h.schotsmans@vmm.be

Marleen Van Den Branden

Bekkenverantwoordelijke Dijle en Zenne
Bondgenotenlaan 140 – 3000 Leuven
Tel: 016 219 253
Fax: 016 200 064
e-mail: m.vandenbranden@vmm.be

6. Lieven Ost

Zoneringsverantwoordelijke Bovendemer, Maas
De Schiervellaan 7 – 3500 Hasselt
Tel: 011 291 282
Fax: 011 291 299
e-mail: l.ost@vmm.be

Else Deflem

Bekkenverantwoordelijke Bovendemer
Bondgenotenlaan 140 – 3000 Leuven
Tel: 016 219 257
Fax: 016 200 064
e-mail: e.deflem@vmm.be

Jos Segers

Bekkenverantwoordelijke Maas
De Schiervellaan 7 – 3500 Hasselt
Tel: 011 291 282
Fax: 011 291 299
e-mail: j.segers@vmm.be